

MARIAN HAISIG

**35 LAT
WROCLAWSKIEJ
SEKCJI NUMIZMATYCZNEJ
1949 – 1984**

WROCLAW 1984

M. H AISIG

35 LAT
WROCŁAWSKIEJ
SEKCJI NUMIZMATYCZNEJ
1949 - 1984

WROCŁAW 1984

Polskie Towarzystwo
Archeologiczne i Numizmatyczne
Oddział Wrocławski
Sekcja Numizmatyczna
Wrocław, Kazimierza Wielkiego 35

Egz. ARCHIWALNY

Dział. _____ Nr inw. 13

SEKOJA NUMIZMATYCZNA ODDZIAŁU PTAIN
WE WROCLAWIU

35 LAT WROCLAWSKIEJ SEKCJI NUMIZMATYCZNEJ (1949—1984)

Wrocław — dawna piastowska stolica całego Śląska, miasto, które po wiekach niewoli odradzało się powoli z ruin i zgliszcz wojennej pożogi, jako pierwsze na odzyskanych ziemiach zachodnich i północnych stało się ośrodkiem zorganizowanego ruchu numizmatycznego. Wrocław, kolebka mennictwa śląskiego, szczylił się przed wojną posiadaniem przebogatych zbiorów numizmatycznych z kolekcjami Redigerów, H. Saury — Jeltscha i F. Friedensburga, zasłużonego badacza numizmatyki śląskiej. Tu, w dawnym Śląskim Muzeum Rzemiosła Artystycznego i Starożytności znajdowała się wielka i bezcenna kolekcja monet i medali śląskich bezpowrotnie zaginiona w chaosie ostatniej wojny.

W pierwszych latach po wyzwoleniu Śląsk stał się terenem, na którym akcja ratowania i zabezpieczania dóbr kultury, w tym i zabytków numizmatycznych była szczególnie na czasie. Masy zabytkowych numizmatów drogą skupu dostawały się do magazynów centrali jubilerskiej, ale w dużych ilościach również jako kruszec do przetopu w rafineriach metali kolorowych. Ocalałe resztki dawnych, poniemieckich kolekcji trafiły w drobnej zaledwie części do organizowanego Muzeum Śląskiego, gdzie tworzył się od podstaw przyszły gabinet numizmatyczny, nad którym opiekę sprawował od r. 1946 późniejszy kustosz tego muzeum, Marian Haisig. Powstająca kolekcja stała się pierwszym oparciem dla kielującego od nowa ośrodka ruchu numizmatycznego.

We Wrocławiu, od 1945 r. działało Polskie Towarzystwo Archeologiczne, w którym zrzeszona była również szczupła grupa miłośników numizmatyki. Kiedy wiosną 1948 dwaj z nich, Marian Haisig i Tadeusz Kalkowski wystąpili z wnioskiem o powołanie w ramach towarzystwa osobnej sekcji numizmatycznej, inicjatywa ta spotkała się z pełnym poparciem i uznaniem. Pismem z 30 czerwca tegoż roku Zarząd Główny PTA, którego prezesem był wówczas wybitny archeolog klasyczny i znawca numizmatyki antycznej, prof. dr Edmund Bulanda, zaś sekretarzem generalnym prof. dr Kazimierz Majewski, zawiadomił o swej uchwale powołania do życia Sekcji Numizmatycznej. Pierwsze zebranie organizacyjne nowej sekcji odbyło się dopiero 15 stycznia 1949 r. przy udziale 23 osób. W skład pierwszego wybranego zarządu Sekcji weszli: Marian Haisig jako przewodniczący, Adolf Nasz — zastępca, Adam Więcek jako sekretarz i Tadeusz Kalkowski w funkcji referenta organizacyjnego nowej sekcji. Wrocławska Sekcja Numizmatyczna wystartowała z bardzo ambitnym planem swej działalności, który tylko częściowo doczekał się realizacji. Powołano do życia własny organ, kwartalnik popularno-naukowy pod nazwą „Zapiski Numizmatyczne”, którego pierwszy numer w nakładzie 500 egz. ukazał się już w kwietniu 1949 r. Redaktorem pisma został M. Haisig. Do sprawnej i terminowej realizacji

kwartalnika i ustalenia jego szaty graficznej przysłużył się wielce Jerzy Łanowski, członek PTA, późniejszy profesor Uniwersytetu Wrocławskiego. „Zapiski Numizmatyczne” jako pierwsze w Polsce Ludowej drukowane pismo numizmatyczne, były niewątpliwie dużym osiągnięciem nowej placówki. Ale tylko jeden rocznik wrocławskiego kwartalnika doczekał się wydania. Ostatni (4) numer ukazał się jeszcze w styczniu 1950 r. Starania o subwencję na druk „Zapisków” podejmowane w Ministerstwie Kultury i Sztuki nie dały rezultatu. Zawieszenie wydawnictwa, które spotkało się z uznaniem środowiska numizmatycznego w Polsce, zahamowało tak ambitnie rozpoczętą działalność Sekcji. Ostatnie zebrania członków odbyły się jeszcze w ciągu następnego roku. Przeniesienie Zarządu Głównego PTA do Warszawy uchwalał IV Walny Zjazd w r. 1952 zadając ostateczny cios, zamykając pierwszy okres działalności Wrocławskiej Sekcji Numizmatycznej.

Ale numizmatycy wrocławscy nie zawiesili swej działalności. Szczupłe grono członków pierwszej sekcji — pracowników działu historycznego w Muzeum Śląskim, kontynuowało działalność popularyzatorską. Już we wrześniu 1951, w oparciu o posiadane zbiory, uzupełnione numizmatami wypożyczonymi z Muzeum Narodowego w Warszawie, otwarta została wielka wystawa „Śląsk w monetach, medalach i pieczęciach”. Była to pierwsza po wojnie na Śląsku wystawa numizmatyczna (scenariusz i realizacja M. Haisig). Wystawie tej towarzyszyła publikacja od tym samym tytułem, stanowiąca zwięzły jej komentarz. W dwa lata później udostępniona została druga wystawa pt. „Pieniądz na Śląsku do końca XVII w.,” jako część problemowa wielkiej wystawy stałej „Dziesięć wieków Śląska” również w realizacji H. Haisiga. Oba wystawom towarzyszyły okolicznościowe prelekcje i pogadanki popularyzujące kolekcjonerstwo i wiedzę numizmatyczną.

Kiedy w czerwcu 1953 r. na zjeździe zjednoczeniowym towarzystw archeologicznych i numizmatycznych w Nowej Hucie powołano do życia Polskie Towarzystwo Archeologiczne, dawna wrocławska Sekcja numizmatyczna PTA z r. 1949 nie mieściła się już w strukturze organizacyjnej nowego towarzystwa. Nowa, utworzona przy Zarządzie Głównym Sekcja Numizmatyczna PTA, w skład której weszli delegaci głównych ośrodków, w tym i Wrocławia, okazała się początkowo organem niesprawnym do działania i nawiązywania kontaktów z terenem.

W maju 1954 r. w Bibliotece Zakładu Narodowego im. Ossolińskich PAN we Wrocławiu powołano do życia osobny Gabinet Numizmatyki, Sfragistyki i Heraldyki, którego organizatorem i pierwszym kierownikiem został M. Haisig. Gabinet ten stał się drugim aktywnym ośrodkiem popularyzacji wiedzy numizmatycznej, a zorganizowana w r. 1960 wystawa p.t. „Dziesięć wieków Polski w grafice i medalierstwie” była trzecią z kolei wystawą numizmatyczną we Wrocławiu.

Tak więc, choć od roku 1952 wrocławscy numizmatycy pozbawieni byli własnego terenowego ośrodka, mimo braku oficjalnych ram organizacyjnych, realizowane wystawy świadczyły dostatecznie o ich aktywności. Możemy zatem uważać, iż lata po zawieszeniu działalności wrocławskiej sekcji nie były latami застоju i ciszy w ruchu numizmatycznym, ale przygotowywały wrocławski ośrodek do reaktywowania swojej działalności znowu w ramach organizacyjnych Polskiego Towarzystwa Archeologicznego.

Wznowienie oficjalnej działalności wrocławskich i dolnośląskich numizmatyków było w znacznej mierze zasługą niezmordowanego działacza i organizatora ś.p. dra Władysława Terleckiego († 1967), wiceprezesa Zarządu Głównego PTA, a także doc. dra Wandy Sarnowskiej, ówczesnego prezesa Oddziału Wrocławskiego PTA.

16 marca 1961 r. na walnym zebraniu Oddziału Wrocławskiego PTA przyjęty został jednogłośnie wniosek H. Haisiga o reaktywowanie przy oddziale ośrodka numizmatycznego. Pierwsze zebranie Koła Numizmatycznego PTA odbyło się dopiero 2 XI tegoż roku przy udziale zaledwie 9 osób, a tematem pierwszego referatu był Joachim Lelewel jako numizmatyk, powołany już w tym roku na patrona. Na drugim zebraniu obecnych było już 19 członków. Do wybranego zarządu Koła weszli: Marian Haisig — przewodniczący, Jerzy Ulatowski — zastępca, Zdzisław Szpejankowski — sekretarz, którego w kilka miesięcy później zastąpił Michał Osuch, pełniący tę funkcję nieprzerwanie do końca 1974 r. W r. 1962, mimo dużych trudności lokalowych odbyło się 16 zebrań z prelekcjami. Zebrania odbywały się początkowo w Muzeum Śląskim, w sali Starego Ratusza, a nawet na Uniwersytecie Wrocławskim. Dopiero w r. 1963 stałym miejscem zebrań została sala odczytowa w Muzeum Archeologicznym.

Popularyzacja wiedzy numizmatycznej w zakresie dziejów monety polskiej, a w szczególności regionalnej śląskiej oraz jej typologia stanowiły od początku wiodący nurt tematyki odczytów i pogadek wygłaszanych na zebraniach. Planowanie akcji prelekcyjnej było przedmiotem szczególnej troski zarządu Koła, a od r. 1964 już znowu Sekcji Numizmatycznej im. Joachima Lelewela. Prowadzone były również cykle tematyczne. W latach 1963—1968 powtarzany był dwukrotnie cykl tematyczny „Tysiąc lat monety polskiej”, realizowany w skrótownym przeglądzie także w terenie. Szkoleniowy charakter miał cykl pogadek poświęconych monecie śląskiej doby piastowskiej, ilustrowany bogato realiami. Prowadzona była także systematyczna akcja szkoleniowa w zakresie racjonalnego zbieractwa oraz konserwacji numizmatów.

Wystawy numizmatyczne, zarówno zbiorowe jak i indywidualne członków sekcji, organizowane corocznie w ostatnim dziesięcioleciu, stanowiły i nadal stanowią ważną dziedzinę działalności popularyzatorskiej. Warto przypomnieć na tym miejscu, iż pierwszą na wyzwoleonej ziemi śląskiej wystawą numizmatyczną w r. 1951 „Śląsk w monetach, medalach i pieczęciach” została opracowana i zrealizowana właśnie przez najstarszych członków wrocławskiej sekcji Numizmatycznej PTA. Otwarta w r. 1969 wystawa upamiętniona wybiciem medalu, była pierwszą większą wystawą numizmatyczną opartą w całości na zbiorach zrzeszonych członków. Żywa działalność wystawiennicza realizowana dzięki współpracy z Muzeum Sztuki Medalierskiej, Muzeum Archeologicznym i Muzeum Historycznym dowodzi aktywności kolekcjonerskiej naszych członków. Były to wystawy o różnym przekroju treści, zbiorowe i indywidualne, przeglądowe i tematyczne, organizowane z okazji jubileuszy, bądź w ramach „Tygodnia Archeologii i Numizmatyki”. Wśród wystaw problemowych o zawężonej tematyce, realizowanych w całości przez naszych członków, lub przy ich współpracy, można wymienić przykładowo wystawę stałą zrealizowaną przez Muzeum Historyczne w r. 1969: „Wrocław biał własną monetą” (scenariusz, konsultacja i folder M. Haisiga), „Numizmatyka i numizmatycy w twórczości medalierskiej” (r. 1980), czy rzadką tematycznie i oryginalną w zestawie eksponatów wystawę „Z dziejów polskiego długu publicznego” (scenariusz, realizacja i folder Stanisława Toty).

Dorobek wydawniczy minionych 35 lat, stanowiąc trwałą dokumentację działalności i aktywności wrocławskiego środowiska numizmatycznego, zasługuje na osobną uwagę.

„Zapiski Numizmatyczne” własny organ kwartalny Wrocławskiej Sekcji Numizmatycznej PTA, które w r. 1949 zapoczątkowały działalność wydawniczą wrocławskiego ośrodka, choć zamknęły swoje szpalty na jednym roczniku, jako pierwszy, drukowany kwartalnik numizmatyczny

ny wydany w Polsce Ludowej, weszły na trwałe do historii polskiego czasopiśmiennictwa numizmatycznego. W r. 1968 ukazała się reedycja tablic numizmatycznych F. Friedensburga: „F. Friedensburg, Monety Śląskie średniowiecza”, które opracował i wstępem opatrzył M. Haisig. Rok 1972 przyniósł jubileuszową publikację w opracowaniu tegoż autora pt. „25 lat ruchu numizmatycznego w Polsce Ludowej” (1945–1969). Te dwie ostatnie pozycje, choć ukazały się w Warszawie zrealizowane zostały z inicjatywy ośrodka wrocławskiego.

Z projektem wznowienia własnego pisma wrocławski ośrodek występował kilkakrotnie. W r. 1962 miał to być powielany „Biuletyn Numizmatyczny” i choć w r. 1965 teka redakcyjna do pierwszego numeru była gotowa, do realizacji nie doszło. W r. 1972 nowy zarząd Sekcji podjął starania, aby na zbliżające się 25-lecie ukazania się „Zapisów Numizmatycznych” z r. 1949 wznowić wydawanie własnego organu poświęconego przede wszystkim monecie śląskiej. Jako zapowiedź tych zamierzeń, w czerwcu 1973 ukazał się pierwszy zeszyt pod nazwą „Wrocławskie Zapisy Numizmatyczne” w nowej szacie graficznej, ale tylko powielany, w nakładzie 500 egz. Zapowiedź wznowienia własnego pisma okazała się jednak przedwczesna. Starania o zezwolenie na stały tytuł wydawniczy, przy braku poparcia ze strony Zarządu Głównego zakończyły się niepowodzeniem. W r. 1974 na 25-lecie Wrocławskiej Sekcji Numizmatycznej ukazał się jeszcze jubileuszowy, podwójny zeszyt „Wrocławskich Zapisów Numizmatycznych” również w nakładzie 500 egz. Tak więc posiadanie własnego pisma, jakim były „Zapisy Numizmatyczne” z r. 1949 pozostaje nadal w sferze postulatów wydawniczych wrocławskiego ośrodka. Namiastką takiego pisma stać się musiały z konieczności powielane komunikaty wewnętrzne. W latach 1968–1972 ukazywały się pojedyncze numery „Komunikatu Wewnętrznego” jedynie o charakterze informacyjno-sprawozdawczym. Od r. 1979 „Komunikat Wewnętrzny” powielany w ilości 50 egz. ukazuje się w zwiększonej nieco objętości, zawierając również drobniejsze artykuły treści naukowej. Redaktorami „Komunikatów” byli: Jarosław Kuryłowicz (do r. 1981) i Henryk Rusek od r. 1983. Dotąd ukazało się 16 numerów. Wydawane „Komunikaty Wewnętrzne” spełniają ważną rolę, dokumentując na bieżąco działalność i osiągnięcia ośrodka wrocławskiego.

Publikacje indywidualne członków Wrocławskiej Sekcji Numizmatycznej, zarówno pozycje książkowe, jak i drobniejsze artykuły i materiały zamieszczane w czasopiśmie, prezentują poważny dorobek naukowy dolnośląskiego ośrodka. Ich wykaz za lata 1949–1974, obejmujący 98 pozycji 14 autorów ukazał się w jubileuszowym zeszycie „Wrocławskich Zapisów Numizmatycznych” z r. 1974. W ostatnim dziesięcioleciu dorobek ten znacznie wzbogacił naszą literaturę numizmatyczną. W działalności wydawniczej osobne miejsce zajmują liczne foldery i katalogi wystaw numizmatycznych realizowanych zbiorowo bądź indywidualnie, które stanowią ważną dokumentację aktywności ośrodka.

Wśród akcji podejmowanych przez zarząd, realizowanych przez członków Sekcji w różnych okresach czasu, wymienić można przeprowadzenie akcji ankietowej w ośrodkach terenowych dla zebrania danych o działalności sekcji i kół numizmatycznych w dwudziestopięcioletniu PRL (1969–1971), prowadzenie rejestracji medali i odznak wydawanych na terenie województwa wrocławskiego od r. 1945 (w latach 1969–1972) czy zebranie not bibliograficznych z zakresu literatury numizmatycznej w bibliotekach i zbiorach prywatnych dla centralnego katalogu (1980–1981).

Popularyzacji wiedzy numizmatycznej służyły również okolicznościowe imprezy, jak quiz na temat „Czy znasz dawną monetę śląską?” w r. 1968, z nagrodami dla zwycięzców z dotacji WRN.

Aukcje numizmatyczne, tak ważne i istotne w środowisku kolekcjonerskim, prowadzone były na zebraniach dorywczo i wchodziły do porządku dziennego miesiecznych spotkań do chwili ich zawieszenia decyzją Zarządu Głównego PTA w r. 1964. W roku 1981 wznowiono aukcje, nadając im jednak charakter okolicznościowych imprez dobroczynnych z darów członków i sympatyków Sekcji Numizmatycznej. Pierwsza taka aukcja monet, medali i literatury numizmatycznej odbyła się 4 IV 1981 i dała dochód 39 470 zł, przekazany w całości na fundusz Panoramy Racławickiej. Odbyta w maju 1983 aukcja darów numizmatycznych na Dom Dziecka przyniosła dochód 55 970 zł. Szczególnym powodzeniem cieszyła się ostatnia aukcja w maju 1984 r., z której dochód w kwocie 111 000 zł przekazany został na Schronisko Brata Alberta. Powodzenie tych aukcji było zarazem świadectwem społecznej aktywności wrocławskiego środowiska numizmatyków.

Osobnym odcinkiem działalności w minionym okresie była realizacja własnych medali pamiątkowych, podjęta i prowadzona z inicjatywy wielce zasłużonego dla Sekcji sekretarza zarządu, prof. Jarosława Kuryłowicza. Pierwszy bity medal wydano w r. 1969 z okazji wystawy numizmatycznej na 20-lecie powstania wrocławskiej Sekcji wg projektu Ryszarda Sokoła. W r. 1974 wydano medal z wizerunkiem J. Lelewela, patrona naszej sekcji, projektu Witolda Korskiego.

Rok 1975 zapoczątkował emisję medali poświęconych postaciom wybitnych Piastów śląskich. Dotąd ukazały się trzy medale z serii Piastów śląskich: Henryka IV Prawego (projekt Bernard Lewiński, r. 1975), Henryka I Brodatego (projekt B. Lewiński i Alfreda Poznańska, r. 1977) oraz Bolka II Świdnickiego (projekt Ewa Panufnik-Dworska, r. 1980).

Współpraca z terenem, szkołami, placówkami muzealnymi oraz innymi instytucjami stanowiła kolejny, niemniej ważny odcinek działalności wrocławskiego ośrodka.

Bezpośrednie kontakty z kadrami naukowo-dydaktyczną Uniwersytetu Wrocławskiego, wśród której byli również aktywni członkowie wrocławskiej Sekcji, stanowiły ważny czynnik w realizacji jej naukowych zadań. Na wydziale filozoficzno-historycznym tej uczelni od r. 1958 prowadził wykłady i ćwiczenia z numizmatyki na trzech kierunkach studiów: archeologii, historii i historii sztuki pracownik naukowy Instytutu Historycznego zarazem członek Wrocławskiej Sekcji, Marian Haisig. Dzieje mennicze Polski przedrozbiorowej z uwzględnieniem gospodarczej i społecznej funkcji pieniądza były tematem wykładów monograficznych dla studentów historii. Ikonomia monet i medali z akcentem na ich artystyczne i stylowe walory była uwzględniona w programie ćwiczeń z zakresu nauk pomocniczych historii sztuki, zaś dla archeologów problematyka numizmatyczna obejmowała typologię monet antycznych i średniowiecznych, charakterystykę i funkcję skarbów kruszcowych oraz konserwację monet wykopaliskowych. Z numizmatyką antyczną zapoznawali swoich uczniów prof. Eugeniusz Konik. Kolekcje aktywnych członków Sekcji Wrocławskiej: prof. Jarosława Kuryłowicza, Michała Osucha, Kamila Szyposza i in., dostarczyły materiału dydaktycznego dla prowadzonych ćwiczeń i wykładów, niekiedy przy czynnym ich udziale na zajęciach. W latach 1962–1978, tylko na kierunku historii numizmatyka polska była przewodnią problematyką 12 prac magisterskich i 2 doktorskich. Naukowe zaplecze ułatwiało w znacznej mierze realizację programu prelekcji wygłaszanych na zebraniach. Prelekcje numizmatyczne odbywały się dorywczo również w terenie, w szkołach i klubach.

Wrocławski ośrodek udzielał aktywnej pomocy przy organizowaniu kół terenowych. W r. 1966 udzielono pomocy organizacyjnej dla Koła Numizmatycznego PTA w Opolu, późniejszego Oddziału Opolskiego PTA.

W r. 1969 Wrocławska Sekcja patronowała powstaniu Koła Numizmatycznego w Legnicy, a z kolei w latach 1976–77 Koła Numizmatycznego w Lubinie do chwili powstania tam osobnego Oddziału Legnickiego w Lubinie. Od r. 1983 działa także przy Oddziale Wrocławskiego PTAIN Koło Numizmatyczne w Ziębicach.

Z akcją szkoleniową Wrocławska Sekcja Numizmatyczna wyszła także w teren. W latach 1973–1974 przeprowadzona została przez Michała Osucha, długoletniego sekretarza zarządu akcja szkoleniowa dla funkcjonariuszy MO (oficerów dyżurnych, jednostek terenowych MO, dzielnicowych i posterunkowych) z zakresu znajomości ustawy o ochronie dóbr kultury i o muzeach. W tej akcji szkoleniowej położono szczególny nacisk na obowiązki i zadania milicji w zakresie ochrony i ratowania wszelkich znalezisk archeologicznych i numizmatycznych oraz udzielania pomocy odpowiednim placówkom muzealnym i urzędom.

Pomyślnie układała się współpraca z placówkami muzealnymi Wrocławia: Muzeum Archeologicznym, Muzeum Historycznym i Muzeum Sztuki Medalierskiej. Muzeum Archeologiczne jest od r. 1963 stałą siedzibą Sekcji Numizmatycznej Oddziału Wrocławskiego, która odbywa tu swoje zebrania i realizuje większość swoich wystaw numizmatycznych oraz imprez. Muzeum korzysta nierzadko z fachowej pomocy i konsultacji przy opracowywaniu znalezisk i skarbów numizmatycznych. Czynna od r. 1969 w Muzeum Historycznym stała wystawa problemowa „Wrocław bił własną monetę” opracowana została i zrealizowana przy fachowej pomocy członków Wrocławskiej Sekcji. Od 19 lat numizmatycy wrocławscy współpracują z Muzeum Sztuki Medalierskiej uczestnicząc aktywnie w pracach Koła Przyjaciół Muzeum, a także w komisji zakupów tej placówki. Z Muzeum Sztuki Medalierskiej współpracuje też zorganizowana w r. 1983 podsekcja medalierska. Można również mówić o dorywczej współpracy z Muzeum w Bieczu i Muzeum w Głogowie.

Z fachowych ekspertyz i konsultacji udzielanych przez naszych członków korzystały niejednokrotnie inne instytucje państwowe, w tym organa wymiaru sprawiedliwości (Urząd Celny we Wrocławiu i Zgorzeleu MO). Przez członka Sekcji opracowane zostały projekty merytoryczne kilku wybitnych medali: dla Uniwersytetu Wrocławskiego (25 lat Nauki Polskiej we Wrocławiu, r. 1970, Medal Zasługi U. Wr., 1977) oraz dla Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Legnicy, 1984).

Nawiązana została również współpraca z wrocławską prasą. Od września 1983 r. ukazują się w „Słowie Polskim” raz w tygodniu „Ciekawostki numizmatyczne”, do których materiał redakcyjny przygotowuje obecny prezes zarządu, Stanisław Tota. Korespondencja czytelników świadczy najlepiej o potrzebie takiego kontaktu z prasą. Działalność wrocławskiego ośrodka numizmatycznego dokumentowana jest także w programach Radia i TV.

Kontakty z numizmatykami w krajach sąsiednich były skromne, krótkotrwałe, ale owocne. W latach 60-tych istniała współpraca z terenowym ośrodkiem Czechosłowackiego Towarzystwa Numizmatycznego w Opawie (odczyty w Muzeum Śląskim w Opawie, wymiana medali oraz artykuły w czasopiśmie „Slezský numismatik”). W latach 1970–1981 nawiązano ściślejsze kontakty z numizmatykami zrzeszonymi w Kulturbund DDR, Fachgruppe Numismatik w Goerlitz. W r. 1980 dzięki tej współpracy wykonano kilkanaście kompletów reprodukcji fotograficznych tablic numizmatycznych z wydawnictwa F. Friedensburga „Die schlesischen Muenzen des Mittelalters” (Wrocław 1931).

W okresie minionych lat wrocławski ośrodek numizmatyczny święcił dwa własne jubileusze. Na 20-lecie powstania Sekcji Wrocławskiej i ukazania się pierwszego numeru własnego pisma „Zapiski Numizmatyczne” otwarta została w r. 1969 w salach zabytkowego ratusza

wrocławskiego wystawa ze zbiorów członków Sekcji, upamiętniona wybitnym pierwszym medalem. W r. 1974 jubileusz 25-lecia upamiętniła sesja naukowa poświęcona monecie na Śląsku oraz wydanie podwójnego zeszytu „Wrocławskich Zapisków Numizmatycznych”.

Zamykając ten zwięzły i niepełny przegląd działalności wrocławskiego ośrodka na przestrzeni minionych lat, uzupełnijmy go jeszcze informacjami ogólniejszego charakteru.

Zebrania członków Wrocławskiej Sekcji Numizmatycznej odbywały się początkowo, od r. 1961 we czwartki, zgodnie z tradycją pierwszych warszawskich czwartków numizmatycznych Karola Beyera. Od lat 70-tych zebrania odbywają się w pierwszą środę każdego miesiąca za wyjątkiem miesięcy letnich (VII–VIII). Do stałych punktów porządku dziennego zebrań należą prelekcje z wiodącą problematyką dziejów monety śląskiej. Komunikaty bieżące, rozprowadzanie monet, medali i literatury numizmatycznej zamykało program zebrań. Ze specjalnych przydziałów monet próbnych PRL korzysta obecnie 20 osób, przede wszystkim członków o najstarszym stażu, posiadającym własne, poważne zbiory oraz szczególnie aktywnych w pracy społecznej lub naukowej. Od r. 1983 comiesięczne zebrania Sekcji, ze względu na dużą i stale wzrastającą frekwencję członków i kandydatów, odbywają się w sali Domu Kultury wrocławskiego „Dolmelu”. Natomiast comiesięczne zebrania podsekcji medalierskiej nadal w Muzeum Archeologicznym, które pozostaje stałą siedzibą zarządów Oddziału wrocławskiego oraz Sekcji PTAIN.

W Oddziale Wrocławskim Polskiego Towarzystwa Archeologicznego i Numizmatycznego, współpraca z zrzeszonymi archeologami układała się pomyślnie. Comiesięczne zebrania z prelekcjami o tematyce archeologicznej, połączone z wyświetlaniem filmów popularno-naukowych odbywały się przy licznych udziałach członków Sekcji Numizmatycznej. Sekcja wrocławska brała też corocznie udział we wspólnym organizowaniu „Tygodnia Archeologii i Numizmatyki, przygotowując własne prelekcje i imprezy. Symbolem tej zgodnej i potrzebnej współpracy była postać patrona wrocławskich numizmatyków, J. Lelewela, który był autorytetem w wielu dyscyplinach, a także archeologiem i numizmatykiem. W r. 1841, w sentencji swego pomnikowego dzieła poświęconego numizmatyce celtyckiej, wypisał słowa: „Oto archeologia, której gałęzią niezwykle płodną jest numizmatyka”.

Dokonując ogólnego i niepełnego przeglądu głównych nurtów i odinków działalności Wrocławskiej Sekcji Numizmatycznej minionych lat 35-ciu, należy ocenić ją nie tylko w aspekcie konkretnych osiągnięć i sukcesów, ale także niedomagań i niezrealizowanych postulatów naukowych i organizacyjnych. Nie udało się wznowić własnego pisma regionalnego, które by w swoim profilu służyło przede wszystkim popularyzacji wiedzy o dawnej monecie śląskiej oraz jej związku z resztą ziem polskich. Naukowe cele i zadania naszego ośrodka i naszego Towarzystwa PTAIN przesłoniła nieco aktywność kolekcjonerska, potrzebna i społecznie ważna, ale przede wszystkim jako szlachetna pasja pozostająca w służbie nauki i społeczeństwa. J. Lelewel, patron naszego ośrodka świadom był roli i funkcji naukowej kolekcji numizmatyków-amatorów. Stały się one dla niego warsztatem pracy badawczej i fundamentem jego pomnikowych dzieł z zakresu numizmatyki europejskiej.

Oby najbliższe lata pozwoliły Wrocławskiej Sekcji Numizmatycznej skuteczniej i pomyślniej realizować wytyczone cele i zadania naukowe.

**CZŁONKOWIE ZARZĄDU
WROCŁAWSKIEJ SEKCJI NUMIZMATYCZNEJ
W LATACH 1949—1984**

- 1949—1952:** Marian Haisig — przewodniczący
Adolf Nasz — zastępca
Adam Więcek — sekretarz
Tadeusz Kalkowski — referent organizacyjny
- 1961—1962:** Marian Haisig — przewodniczący
Jerzy Ulatowski — zastępca
Zdzisław Szpejankowski — sekretarz
Michał Osuch — sekretarz
Kazimierz Kozarski — skarbnik
- 1963—1964:** Marian Haisig — prezes
Jerzy Ulatowski — v-prezes
Michał Osuch — sekretarz
Kazimierz Kozarski — skarbnik
Edward Mazurkiewicz — członek
- 1965—1966:** Marian Haisig — prezes
Kazimierz Witomski — v-prezes
Michał Osuch — sekretarz
Kazimierz Kozarski — skarbnik
Zbigniew Szyposz — członek
Eugenia Triller — członek
Jerzy Ulatowski — członek
- 1967—1969:** Marian Haisig — prezes
Kazimierz Witomski — v-prezes
Michał Osuch — sekretarz
Kazimierz Kozarski — członek
Jarosław Kuryłowicz — członek
Kamil Szyposz — członek
Eugenia Triller — członek
- 1970—1971:** Marian Haisig — prezes
Kazimierz Witomski — v-prezes
Michał Osuch — sekretarz
Mieczysław Dubaniowski — członek
Jarosław Kuryłowicz — członek
Kamil Szyposz — członek
Edward Wojtasik — członek
- 1972—1974:** Marian Haisig — prezes
Michał Osuch — v-prezes
Jarosław Kuryłowicz — sekretarz

- Mieczysław Dubaniowski — członek
Eugeniusz Konik — członek
Kamil Szyposz — członek
Edward Wojtasik — członek
- 1975—1977:** Marian Haisig — prezes
Michał Osuch — v-prezes
Jarosław Kuryłowicz — sekretarz
Henryk Rusek — sekretarz
Roman Czajkowski — członek
Mieczysław Dubaniowski — członek
Ryszard Kuzia — członek
Kamil Szyposz — członek
Edward Wojtasik — członek
- 1978—1980:** Marian Haisig — prezes
Jerzy Aulich — v-prezes
Jarosław Kuryłowicz — sekretarz
Henryk Rusek — sekretarz
Stanisław Banasik — członek
Władysław Rzeczkowski — członek
Kamil Szyposz — członek
Kazimierz Witomski — członek
Edward Wojtasik — członek
- 1981—1983:** Stanisław Tota — prezes
Jerzy Aulich — v-prezes
Ludomir Wędzicha — sekretarz
Władysław Rzeczkowski — sekretarz
Stanisław Banasik — członek
Henryk Rusek — członek
Kamil Szyposz — członek
Kazimierz Witomski — członek
Edward Wojtasik — członek
Stanisław Tota — prezes
Jerzy Aulich — v-prezes
Władysław Rzeczkowski — v-prezes
Zdzisław Piwko — sekretarz
Ryszard Polechoński — członek
Henryk Rusek — członek
Zbigniew Szpytman — członek
Ludomir Wędzicha — członek
Kazimierz Witomski — członek
Edward Wojtasik — członek
Wiesław Wosik — członek
- 1984:**

